

Odkaz:

Rozsudek Soudního dvora ze dne 4. května 1999, Semou Sürül proti Bundesanstalt für Arbeit (žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Sozialgericht Aachen), věc C-262/96, Recueil 1999

Klíčová slova:

Dohoda o přidružení mezi Evropským hospodářským společenstvím a Tureckem – Rozhodnutí Rady přidružení – Sociální zabezpečení – Zásada zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti – Přímý účinek – Turecký státní příslušník oprávněný pobývat v členském státě – Právo na rodinné přídavky za stejných podmínek jako mají státní příslušníci daného státu

Předmět:

Ve věci C-262/96, jejímž předmětem je žádost Sozialgericht Aachen (Spolková republika Německo) zasláná Soudnímu dvoru na základě článku 177 Smlouvy o EHS (nyní článek 234 ES), směřující k získání ve sporu probíhající před tímto soudem mezi

Semou Sürül

a

Bundesanstalt für Arbeit

výkladu některých ustanovení rozhodnutí Rady přidružení č. 3/80 ze dne 19. září 1980 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení členských států Evropského společenství na turecké pracovníky a na jejich rodinné příslušníky (Úř. věst. C 110, 1983, s. 60),

SOUDNÍ DVŮR

vydává tento

ROZSUDEK

1. Usnesením ze dne 24. července 1996, došlým Soudnímu dvoru dne 26. července 1996, položil Sozialgericht Aachen na základě článku 177 Smlouvy o ES (nyní článek 234 ES) tři předběžné otázky o výkladu některých ustanovení rozhodnutí č. 3/80 Rady přidružení ze dne 19. září 1980 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení členských států Evropského společenství na turecké pracovníky a na jejich rodinné příslušníky (Úř. věst. C 110, 1983, s. 60).

*

Jednací jazyk: němčina

2. Tyto otázky byly vzneseny v rámci sporu mezi Semou Sürül, tureckou státní příslušnicí, a Bundesanstalt für Arbeit kvůli tomu, že jí Bundesanstalt für Arbeit odmítl od 1. ledna 1994 vyplácet rodinné přídavky.

Přidružení EHS - Turecko

3. Dohoda zakládající přidružení mezi Evropským hospodářským společenstvím a Tureckem byla podepsána dne 12. září 1963 v Ankaře Tureckou republikou na jedné straně a členskými státy EHS a Společenství na straně druhé a byla uzavřena, schválena a potvrzena jménem Společenství rozhodnutím Rady 64/732/EHS ze dne 23. prosince 1963 (Úř. věst. 217, 1964, s. 3685, dále jen „dohoda“).
4. Cílem dohody podle jejího čl. 2 odst. 1 je podpořit trvalý a vyvážený posilování obchodních a hospodářských vztahů mezi smluvními stranami. Za tímto účelem dohoda upravuje přípravnou etapu, umožňující Turecké republice s pomocí Společenství posílení ekonomiky (článek 3), přechodnou etapu pro postupné vytvoření celní unie a sblížení hospodářských politik (článek 4) a konečnou etapu založenou na celní unii s předpokládaným posílením koordinace hospodářských politik (článek 5).
5. Článek 6 dohody zní následovně:

„Za účelem zajištění provedení a postupného rozvoje režimu přidružení zřizují smluvní strany Radu přidružení, která jedná v mezích pravomocí, které jsou na ni dohodou přeneseny.“
6. Podle článku 8 hlavy II nazvané „Provedení přechodné etapy“ dohody:

„Za účelem dosažení cílů uvedených v článku 4 určuje Rada přidružení před zahájením přechodné etapy a podle postupu stanoveného článkem 1 přechodného protokolu podmínky, pravidla a harmonogram průběhu provedení ustanovení v oblastech, na které se vztahuje Smlouva o EHS, které musejí být zohledněny, a to zejména ty, na které se vztahuje tato hlava, jakož i veškerá ustanovení o výjimkách, která by se mohla ukázat jako vhodná.“
7. Článek 9, který je také součástí hlavy II, dále stanoví:

„Smluvní strany prohlašují, že při uplatňování dohody a aniž jsou dotčena zvláštní ustanovení, která mohou být stanovena podle článku 8, je zakázána jakákoli diskriminace na základě státní příslušnosti ve shodě se zásadou uvedenou v článku 7 Smlouvy o EHS.“
8. Podle článku 12 dohody

„Smluvní strany se dohodly, že se při postupném zavádění vzájemného volného pohybu pracovníků budou řídit články 48, 49 a 50 Smlouvy o založení Společenství.“
9. Podle čl. 22 odst. 1 dohody

„Za účelem dosažení cílů stanovených dohodou a v případech v ní uvedených má Rada přidružení pravomoc vydávat rozhodnutí. Každá z obou smluvních stran je povinna přijmout opatření nezbytná k provedení přijatých rozhodnutí ...“

10. Článek 1 dodatkového protokolu, podepsaného dne 23. listopadu 1970 v Bruselu a uzavřeného, schváleného a potvrzeného jménem Společenství nařízením Rady (EHS) č. 2760/72 dne 19. prosince 1972 (Úř. věst. L 293, s. 1, dále jen „protokol“), stanoví podmínky, podrobná pravidla a harmonogram průběhu provádění přechodné etapy uvedené v článku 4 dohody. Podle článku 62 protokolu je protokol nedílnou součástí dohody.
11. Tento protokol obsahuje hlavu II s názvem „Pohyb osob a služeb“ s kapitolou I „Pracovníci“.
12. Článek 36 kapitoly I určuje lhůty harmonogramu postupného zavádění volného pohybu pracovníků mezi členskými státy Společenství a Tureckou republikou v souladu se zásadami upravenými v článku 12 dohody a stanoví, že Rada přidružení rozhodne o podrobných pravidlech k tomu nezbytných.
13. Článek 39 protokolu stanoví:
 - „1. Před koncem prvního roku po vstupu tohoto protokolu v platnost Rada přidružení přijme v oblasti sociálního zabezpečení ustanovení ve prospěch pracovníků turecké státní příslušnosti pohybujících se v rámci Společenství, jakož i jejich rodin pobývajících ve Společenství.
 2. Tato ustanovení musí umožnit pracovníkům turecké státní příslušnosti, v souladu s dohodami, jež budou uzavřeny, aby se sčítaly doby pojištění nebo zaměstnání dosažené v různých členských státech, pokud se jedná o starobní důchody, dávky v případě úmrtí a invalidní důchody, jakož i o zdravotní péči pro pracovníka a jeho rodinu pobývajících ve Společenství. Tato ustanovení neznamenají pro členské státy Společenství povinnost brát v úvahu doby pojištění dosažené v Turecku.
 3. Výše uvedená ustanovení musí zajistit vyplácení rodinných přídatků, pokud rodina pracovníka pobývá ve Společenství....“
14. Na základě tohoto článku 39 protokolu Rada přidružení zřízená dohodou přijala dne 19. září 1980 rozhodnutí č. 3/80.
15. Toto rozhodnutí má za cíl koordinovat systémy sociálního zabezpečení členských států za účelem poskytnout zaměstnaným tureckým pracovníkům nebo těm, kteří byli zaměstnání v jednom nebo více členských státech Společenství, jakož i rodinným příslušníkům těchto pracovníků a jejich pozůstalým, nárok na dávky v tradičních oblastech sociálního zabezpečení.
16. Za tímto účelem ustanovení rozhodnutí č. 3/80 v zásadě odkazuje na některá ustanovení nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby a jejich rodiny pohybující se v rámci Společenství a částečně i na nařízení Rady (EHS) č. 574/72 ze dne 21. března 1972 určující prováděcí pravidla nařízení č. 1408/71 (Úř. věst. L 74, s. 1)
17. Hlava I s názvem „Obecná ustanovení“ obsahuje články 1 až 4 rozhodnutí č. 3/80.
18. Článek 1 s názvem „Definice“ zní takto:

„Pro účely použití tohoto rozhodnutí:

- a) význam pojmu ... ‚rodinný příslušník‘, ‚pozůstalý‘, ‚bydliště‘ ... ‚rodinné dávky‘, ‚rodinné přídatky‘ ... stanoví článek 1 nařízení (EHS) č. 1408/71 ...
- b) ‚pracovníkem‘ se rozumí každá osoba, která:
 - i) je pojištěna na základě povinného nebo volitelného trvajících pojištění pro případ jedné nebo více pojistných událostí odpovídající oblasti systému sociálního zabezpečení pro zaměstnané osoby, s výhradou omezení v příloze V bod A. Belgie, odstavci 1 nařízení (EHS) č. 1408/71;
 - ii) je povinně pojištěna pro případ jedné nebo více pojistných událostí v odpovídající oblasti sociálního zabezpečení, na které se vztahuje toto nařízení, v rámci systému sociálního zabezpečení pro všechny obyvatele nebo veškeré výdělečně činné obyvatelstvo:
 - může-li být označena za zaměstnanou osobu na základě způsobu, jakým je tento systém spravován nebo financován, nebo
 - nesplňuje-li tato kritéria, je pojištěna pro případ některé jiné pojistné události uvedené v příloze v rámci systému pro zaměstnané osoby na základě povinného nebo volitelného pokračujícího pojištění.

19. Pro Německo neobsahuje příloha uvedená v čl. 1 písm. b) bodu ii) druhé odrážce rozhodnutí č. 3/80 žádnou úpravu ohledně definice pojmu pracovník.

20. Podle článku 2 rozhodnutí č. 3/80 s názvem ‚Osobní působnost‘:

„Toto rozhodnutí se vztahuje:

- na pracovníky, kteří podléhají nebo podléhali právním předpisům jednoho nebo více členských států a kteří jsou tureckými státními příslušníky,
- na rodinné příslušníky těchto pracovníků s bydlištěm na území jednoho z členských států,
- na pozůstalé po těchto pracovnících.“

21. Ustanovení čl. 3 odst. 1 rozhodnutí č. 3/80 s názvem ‚Rovné zacházení‘ a odkazem na čl. 3 odst. 1 nařízení č. 1408/71 stanoví:

„S výhradou zvláštních ustanovení tohoto nařízení mají osoby s bydlištěm na území jednoho z členských států, na které se vztahuje toto nařízení, stejná práva a povinnosti podle právních předpisů kteréhokoli členského státu jako státní příslušníci uvedeného státu.“

22. Článek 4 rozhodnutí č. 3/80 s názvem ‚Věcná působnost‘ v odstavci 1 stanoví:

„Toto rozhodnutí se vztahuje na všechny právní předpisy týkající se těchto odvětví sociálního zabezpečení:

- a) dávky v nemoci a mateřství;
- b) dávky v invaliditě, včetně těch, jež jsou určeny k udržení nebo zlepšení výdělečné schopnosti;
- c) dávky ve stáří;
- d) dávky pozůstalým;
- e) dávky při pracovních úrazech a nemocích z povolání;
- f) pohřebné;
- g) dávky v nezaměstnanosti;
- h) rodinné dávky.“

23. Hlava III s názvem „Zvláštní ustanovení týkající se různých kategorií dávek“ rozhodnutí č. 3/80 obsahuje koordinační ustanovení vycházející z nařízení č. 1408/71, týkající se dávek v nemoci a mateřství, v invaliditě, ve stáří a z důvodu úmrtí (důchody), při pracovních úrazech a nemocích z povolání, pohřebného jakož i rodinných přídavků.

24. Na rozdíl od dvou dalších rozhodnutí přijatých stejného dne Radou přidružení EHS-Turecko, tedy rozhodnutí č. 1/80 o rozvoji přidružení a rozhodnutí č. 2/80 určujícího podmínky pro provádění zvláštní pomoci Turecku (dosud nezveřejněno), rozhodnutí č. 3/80 neupřesňuje datum, ke kterému vstoupí v platnost.

25. Podle článku 32 rozhodnutí č. 3/80:

„Turecko a Společenství přijmou nezbytná opatření, která vyplývají z ustanovení tohoto rozhodnutí.“

26. Dne 8. února 1983 Komise předložila Radě (EHS) návrh nařízení s cílem uplatnit v Evropském hospodářském společenství rozhodnutí č. 3/80 (Úř. věst. C 110, s. 1), podle kterého toto rozhodnutí „platí v rámci Společenství“ (článek 1) a zavádí „další prováděcí opatření“ tohoto rozhodnutí.

27. Rada prozatím tento návrh nařízení nepřijala.

Vnitrostátní právní úprava

28. V Německu jsou rodinné přídavky poskytovány na základě Bundeskindergeldgesetz ze dne 14. dubna 1964 (spolkový zákon o přídavcích na děti, *BGBI.* I, s. 265, dále jen „BKGG“).

29. Rodinné přídavky stanovené BKGG spadající do rámce opatření v oblasti rodinné politiky slouží ke zmírnění finanční zátěže spojené s výchovou dětí. Takto podle článků 10 a 11 a podle BKGG rodina s jedním dítětem dostává měsíčně částku 70 DEM, zvýšenou o příplatek u osob s nízkým příjmem.

30. Ustanovení čl. 1 odst. 1 bodu 1 a čl. 2 odst. 5 BKGG stanoví, že každý, kdo má bydliště nebo místo obvyklého pobytu do územní působnosti tohoto zákona, může uplatňovat nárok na rodinné přídavky, pokud vyživované dítě má bydliště nebo obvyklý pobyt na stejném území.
31. Avšak po změně, která vstoupila v platnost dne 1. ledna 1994 a byla zveřejněna dne 31. ledna 1994 v *BGBl.* I, s. 168, stanoví čl. 1 odst. 3 BKGG, že cizí státní příslušníci žijící v Německu mají právo na rodinné přídavky, pouze pokud jsou držiteli oprávnění k pobytu (*Aufenthaltsberechtigung*) nebo povolení k pobytu (*Aufenthaltserlaubnis*).
32. V tomto ohledu článek 42 BKGG řadí na roveň Němcům pouze státní příslušníky ostatních členských států Evropského společenství, uprchlíky a osoby bez státní příslušnosti.
33. Podle *Ausländergesetz* (německý cizinecký zákon) oprávnění k pobytu (*Aufenthaltsberechtigung*) a povolení k pobytu (*Aufenthaltserlaubnis*) opravňuje cizince k pobytu na neomezenou dobu nebo na dobu, kterou ale lze prodloužit. Naproti tomu je povolení k pobytu ke zvláštním účelům (*Aufenthaltsbewilligung*) povolením k pobytu za určitým účelem, časově omezené, bez možnosti později získat trvalé oprávnění.

Spor v původním řízení

34. Z předkládacího usnesení vyplývá, že manželé Sürülovi jsou turečtí státní příslušníci, kteří oprávněně pobývají v Německu.
35. V roce 1987 bylo panu Sürülovi povoleno vstoupit do tohoto členského státu, aby zde studoval.
36. Následně v roce 1992 jeho manželka získala povolení za ním přijet do Německa z důvodů sloučení rodiny.
37. V dotyčném členském státě jsou oba manželé Sürülovi držiteli tzv. dodatečného povolení k pobytu (*Aufenthaltsbewilligung*).
38. Nadto pan Sürül získal oprávnění pracovat při studiu jako pomocná síla u stanoveného zaměstnavatele až šestnáct hodin týdně a tuto činnost vykonává s potřebným pracovním povolením. V rámci této činnosti pan Sürül neplatí příspěvky na zákonné zdravotní a důchodové pojištění, ale jeho zaměstnavatel pro něj uzavřel úrazové pojištění.
39. Naopak Sema Sürül není oprávněna vykonávat práci v zaměstnaneckém poměru.
40. Dne 14. září 1992 Sema Sürül porodila na německém území dítě, o které pečuje a které vychovává ve společné domácnosti s manželem. V tomto ohledu má *Sozialgericht Aachen* za to, že v souladu s německou právní úpravou mají být povinné příspěvky zákonného důchodového pojištění hrazeny ve prospěch osoby, která zajišťuje výchovu svého dítěte mladšího tří let.
41. *Bundesanstalt für Arbeit* tedy vyplácel rodinné přídavky Semě Sürül, která zároveň pobírala v roce 1993 příplatek určený pro osoby s nízkým příjmem.

42. Nicméně s účinkem od 1. ledna 1994 Bundesanstalt für Arbeit zrušil vyplácení těchto rodinných přídatků z toho důvodu, že Sema Sürül již od tohoto data nesplňovala podmínky pro jejich vyplácení stanovené BKG, protože není držitelem oprávnění k pobytu (Aufenthaltsberechtigung) nebo povolení k pobytu (Aufenthaltserlaubnis). V březnu 1994 Bundesanstalt für Arbeit ze stejného důvodu odmítl dále vyplácet Semě Sürül příspěvek k rodinným přídatkům.
43. Po zamítnutí odvolání ve správním řízení, které Sema Sürül podala proti těmto rozhodnutím, byl spor předložen Sozialgericht Aachen, kde Sema Sürül tvrdila, že podle pravidel přidružení EHS-Turecko získala právo, aby se s ní nakládalo stejně jako s německými státními příslušníky, takže druh povolení k pobytu, který jí byl vydán v dotyčném členském státě, není podstatný.
44. Podle tohoto soudu žádné ustanovení německého práva neopravňuje Semu Sürül, aby dále pobírala rodinné přídatky, protože BKG ve svém znění platném od 1. ledna 1994 řadí na roveň Němcům pouze státní příslušníky ostatních členských států Evropského společenství, uprchlíky a osoby bez státní příslušnosti. Soud si však klade otázku, zda by toto právo Semě Sürül nemohlo být přiznáno na základě pravidel přidružení EHS-Turecko, aby jí byly přiznány rodinné přídatky za stejných podmínek jako německým státním příslušníkům.

Předběžné otázky

45. Vzhledem k tomu, že měl Sozialgericht Aachen za to, že vyřešení sporu vyžaduje výklad práva Společenství, rozhodl se přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující tři předběžné otázky:

„1) Získává turecký státní příslušník žijící v Německu, který spadá do osobní působnosti vymezené článkem 2 rozhodnutí č. 3/80 Rady přidružení ze dne 19. září 1980, zřízené dohodou zakládající přidružení mezi Evropským hospodářským společenstvím a Tureckem (rozhodnutí č. 3/80) a který je držitelem pouze oprávnění k pobytu (Aufenthaltsbewilligung), přímo z ustanovení článku 3 ve spojení s čl. 4 odst. 1 písm. h) rozhodnutí č. 3/80, právo závislé pouze na podmínkách pro německé státní příslušníky a nikoli na dalších podmínkách pro cizí státní příslušníky upravených v čl. 1 odst. 3 první větě zákona o rodinných přídatcích (§ 1, Abs. 3, Satz 1, Bundeskindergeldgesetz) ve znění zveřejněném dne 31. ledna 1994 (*Bundesgesetzblatt* I, s. 168)?

Stejná otázka obecněji formulovaná:

Je zakázáno, aby členský stát odmítl tureckému státnímu příslušníkovi spadajícímu do osobní působnosti vymezené článkem 2 rozhodnutí č. 3/80 rodinný příspěvek, který mu přiznávají právní předpisy tohoto státu z důvodu, že tento turecký státní příslušník není držitelem oprávnění k pobytu (Aufenthaltsberechtigung) ani povolení k pobytu (Aufenthaltserlaubnis)?

2) Je turecký státní příslušník, který pobývá na území členského státu, pracovníkem ve smyslu ustanovení článku 2 ve spojení s čl. 1 písm. b) rozhodnutí č. 3/80 během období, kdy ho právní předpisy tohoto státu zvýhodňují tím, že považují jeho povinné příspěvky na zákonné důchodové pojištění po období výchovy dítěte za zaplacené?

3) Má turecký státní příslušník, který pobývá na území členského státu a který jako držitel pracovního povolení vykonává při studiu činnost v pracovněprávním poměru jako pomocná síla až do výše šestnácti hodin týdně, postavení pracovníka ve smyslu ustanovení článku 2 ve spojení s čl. 1 písm. b) rozhodnutí č. 3/80, nebo má toto postavení v každém případě, protože je pojištěn pro případ pracovního úrazu zákonným pojištěním?“

46. Podstatou těchto tří předběžných otázek předkládajícího soudu, které je třeba posuzovat společně, je, zda má být čl. 3 odst. 1 rozhodnutí č. 3/80 vykládán tak, že zakazuje členskému státu požadovat na tureckém státním příslušníkovi, který spadá do působnosti tohoto rozhodnutí a který je oprávněn pobývat na jeho území, ale který je v tomto hostitelském členském státě držitelem pouze podmíněného oprávnění k pobytu vydaného za určitým účelem a na omezenou dobu, neomezené povolení k pobytu nebo povolení k pobytu pro to, aby mohl pobírat rodinné přídatky na svoje dítě, které s ním bydlí v uvedeném členském státě, zatímco jeho vlastním státním příslušníkům k tomu stačí zde jen pobývat.
47. Za účelem poskytnutí užitečné odpovědi na takto přeformulované otázky je třeba nejprve posoudit, zda čl. 3 odst. 1 rozhodnutí č. 3/80 může přímo založit právo jednotlivce, aby se jej dovolával u soudu členského státu. Pokud ano, je třeba dále určit, zda se toto rozhodnutí vztahuje na postavení turecké státní příslušnice, zde stěžovatelka v původním řízení, která v členském státě, kde je oprávněna pobývat, žádá o nárok na příspěvek dotčený v původním řízení, a nakonec zda tato zásada zákazu diskriminace v oblasti sociálního zabezpečení v uvedeném ustanovení rozhodnutí č. 3/80 je na překážku tomu, aby hostitelský členský stát podřídil přiznání této dávky přísnějším podmínkám pro turecké přistěhovalce než pro vlastní státní příslušníky.

K přímému účinku čl. 3 odst. 1 rozhodnutí č. 3/80

48. Německá, francouzská, nizozemská, rakouská vláda a vláda Spojeného království mají za to, že ačkoliv Soudní dvůr nebyl nucen se vyslovit k přímému účinku čl. 3 odst. 1 rozhodnutí č. 3/80, z odůvodnění rozsudku ze dne 10. září 1996 (Taflan-Met a další, věc C-277/94, Recueil s. I-4085) vyplývá, že má obecnou platnost.
49. Soudní dvůr totiž v tomto rozsudku rozhodl, že rozhodnutí č. 3/80 je ve Společenství svojí povahou určeno k doplnění a uplatnění pozdějším aktem Rady (bod 33) a že, i když jsou některá ustanovení jasná a určitá, nemůže být toto rozhodnutí uplatněno, dokud nejsou prováděcí opatření přijata Radou (bod 37).
50. Z toho vyplývá, že žádné ustanovení rozhodnutí č. 3/80 nemá přímý účinek na území členského státu, dokud opatření nezbytná pro konkrétní provedení tohoto rozhodnutí tak, jak jsou uvedena v návrhu nařízení předloženého Komisí, nejsou přijata Radou.
51. V tomto ohledu je třeba připomenout, že Soudní dvůr v bodech 21 a 22 rozsudku Taflan-Met a další rozhodl, že ze závazné povahy, kterou dohoda přiznává rozhodnutím Rady přidružení EHS-Turecko, vyplývá, že rozhodnutí č. 3/80 vstoupilo v platnost k datu svého přijetí, tedy k 19. září 1980, a že od té chvíle smluvní strany zavazuje.

52. V tomto rozsudku Soudní dvůr rozhodl, že pokud dodatečná opatření nezbytná pro konkrétní provádění rozhodnutí č. 3/80 nebyla Radou přijata, nemají články 12 a 13 tohoto rozhodnutí přímý účinek na území členských států a nemohou založit jednotlivcům práva, jichž by se pak dovolávali u soudů členských států.
53. Ve výše uvedené věci Taflan-Met a další jako účastníci v původním řízení žádali o důchod pro invalidy a pozůstalé na základě koordinačních pravidel, která jsou uvedena v člancích 12 a 13 rozhodnutí č. 3/80. Tato věc se týkala práva tureckých přistěhovalců postupně zaměstnaných ve více členských státech nebo práva jejich pozůstalých na některé dávky sociálního zabezpečení na základě technických ustanovení pro koordinaci různých použitelných vnitrostátních právních úprav uvedených v kapitole 2 s názvem „Invalidita“ a v kapitole 3 s názvem „Stáří a úmrtí (důchody)“ hlavy III tohoto rozhodnutí.
54. V této souvislosti Soudní dvůr v bodech 29 a 30 výše uvedeného rozsudku Taflan-Met a další uvedl, že srovnání nařízení č. 1408/71 a jeho prováděcího nařízení č. 574/72 s rozhodnutím č. 3/80 ukazuje, že i když toto rozhodnutí odkazuje na některá ustanovení obou nařízení, neobsahuje značné množství určitých a podrobných ustanovení, považovaných za nezbytná pro provedení nařízení č. 1408/71 v rámci Společenství. Zejména v bodě 32 zdůraznil, že pokud rozhodnutí č. 3/80 vyjadřuje základní zásadu sčítání období pojištění v oblastech nemoci a mateřství, invalidity, stáří, pohřebního a rodinných dávek s odkazem na příslušná ustanovení nařízení č. 1408/71, provádění této zásady nicméně vyžaduje předchozí přijetí dodatečných prováděcích opatření, tak jako jsou ta v nařízení č. 574/72. Soudní dvůr tedy v bodech 35 a 36 shledal, že se opatření tohoto typu právě tak jako podrobné úpravy týkající se zejména vyloučení souběhu dávek a určení použitelných právních předpisů objevují pouze v návrhu nařízení Rady (EHS), předloženém Komisí dne 8. února 1983 s cílem uplatnit rozhodnutí č. 3/80 v rámci Společenství, který ale ještě nebyl přijat Radou. Z toho vyvodil, že před přijetím těchto prováděcích opatření se nelze u vnitrostátního soudu přímo dovolávat pravidel koordinace z rozhodnutí č. 3/80, na kterých účastníci v původním řízení založili své nároky.
55. Naproti tomu projednávaná věc se netýká koordinačních ustanovení obsažených v hlavě III rozhodnutí č. 3/80. Sema Sürül se opírá pouze o zásadu zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti uvedené v čl. 3 odst. 1 tohoto rozhodnutí s cílem pobírat v členském státě, kde pobývá, a podle právních předpisů tohoto státu, dávku sociálního zabezpečení za stejných podmínek jako státní příslušníci hostitelského členského státu.
56. Mimoto návrh nařízení předložený Komisí a směřující k provedení rozhodnutí č. 3/80 v rámci Společenství neobsahuje žádné ustanovení o uplatňování uvedeného čl. 3 odst. 1 doslovně převzatého z nařízení č. 1408/71, jehož prováděcí nařízení č. 574/72 stejně tak neobsahuje žádná ustanovení zakládající účinnost těmto ustanovením.
57. Z toho vyplývá, že pokud důvod, který při současném stavu práva Společenství vedl Soudní dvůr k neuznání přímého účinku článků 12 a 13 rozhodnutí č. 3/80, se má obdobně uplatnit na všechna ostatní ustanovení tohoto rozhodnutí vyžadující dodatečná opatření k tomu, aby mohla být použita v praxi, není naopak použitelný na

zásadu rovného zacházení v oblasti sociálního zabezpečení, který se objevuje v jeho čl. 3 odst. 1.

58. Za okolností daných v původním řízení totiž nemůže vzniknout žádný technický problém vyplývající zejména ze sčítání dob pojištění získaných ve více členských státech, z vyloučení souběhu dávek poskytovaných různými příslušnými orgány a z určení použitelných vnitrostátních právních úprav, protože stěžovatelka v původním řízení se dovolává pouze společného použití právní úpravy hostitelského členského státu a zásady zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti uvedené v čl. 3 odst. 1 rozhodnutí č. 3/80. Její žádost může být přezkoumána, aniž by bylo nezbytné použít koordinační opatření, která Rada doposud nepřijala.
59. Za těchto podmínek názor zastávaný německou, francouzskou, nizozemskou a rakouskou vládou a vládou Spojeného království nemůže obstát a je třeba ověřit, zda uvedený čl. 3 odst. 1 rozhodnutí č. 3/80 splňuje podmínky k tomu, aby měl přímý účinek na území členských států.
60. Podle ustálené judikatury Soudního dvora musí být ustanovení dohody uzavřené Společenstvím se třetími zeměmi považováno za přímo použitelné, když vzhledem k jeho znění, jakož i účelu a povaze dohody obsahuje určitou a přesnou povinnost, která není vázána ve svém provádění nebo účincích na žádný další akt (viz zejména rozsudek ze dne 30. září 1987, Demirel, věc 12/86, Recueil s. 3719, bod 14, rozsudek ze dne 31. ledna 1991, Kziber, věc C-18/90, Recueil s. I-199, bod 15 a rozsudek ze dne 16. června 1998, Racke, věc C-162/96, Recueil s. I-3655, bod 31). V rozsudku ze dne 20. září 1990 (Sevince, věc C-192/89, Recueil s. I-3461, bod 14 a 15) Soudní dvůr přesně stanovil, že se stejné podmínky použijí pro stanovení, zda ustanovení rozhodnutí nebo Rady přidružení EHS-Turecko mohou mít přímý účinek.
61. Pro rozhodnutí, zda čl. 3 odst. 1 rozhodnutí č. 3/80 odpovídá těmto kritériím, je třeba nejprve přezkoumat jeho znění.
62. V tomto ohledu je namístě konstatovat, že toto ustanovení zakotvuje určitě, přesně a bezpodmínečně zákaz diskriminace osob na základě jejich státní příslušnosti, které pobývají na území jednoho z členských států a na které se vztahuje ustanovení rozhodnutí č. 3/80.
63. Jak Komise správně zdůraznila, toto pravidlo rovného zacházení stanoví určitou povinnost s ohledem na dosažení jeho účelu a může být v zásadě uplatněno procesním subjektem u vnitrostátního soudu za účelem požadavku, aby soud nepoužil diskriminační ustanovení právní úpravy členského státu, která podřizuje poskytnutí nároku podmínce, jež není stanovena pro vlastní státní příslušníky, aniž by bylo za tímto účelem vyžadováno přijetí doplňujících prováděcích opatření (viz body 56 a 58 tohoto rozsudku).
64. Toto zjištění je potvrzeno tím, že čl. 3 odst. 1 rozhodnutí č. 3/80 představuje ve specifické oblasti sociálního zabezpečení pouze provedení a konkretizaci obecné zásady zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti uvedené v článku 9 dohody, který odkazuje na článek 7 Smlouvy o EHS, nyní článek 6 Smlouvy o ES (nyní po změně článek 12 ES).

65. Tento výklad je ostatně potvrzen ustálenou judikaturou Soudního dvora (viz výše uvedený rozsudek Kziber, body 15 až 23, potvrzené rozsudkem ze dne 20. dubna 1994, Yousfi, věc C-58/93, Recueil s. I-1353, body 16 až 19, rozsudkem ze dne 5. dubna 1995, Krid, věc C-103/94, Recueil s. I-719, body 21 až 24, rozsudkem ze dne 3. října 1996, Hallouzi-Choho, věc C-126/95, Recueil s. I-4807, body 19 a 20 a rozsudkem ze dne 15. ledna 1998, Babahenini, věc C-113/97, Recueil s. I-183, body 17 a 18) ohledně zásady rovného zacházení uvedené v čl. 39 odst. 1 dohody o spolupráci mezi Evropským hospodářským společenstvím a Alžírskou demokratickou a lidovou republikou, podepsané v Alžíru dne 26. dubna 1976 a schválené jménem Společenství nařízením Rady (EHS) č. 2210/78 dne 26. září 1978 (Úř. věst. L 263, s. 1), jakož i čl. 41 odst. 1 dohody o spolupráci mezi Evropským hospodářským společenstvím a Marockým královstvím podepsané v Rabatu dne 27. dubna 1976 a schválené jménem Společenství nařízením Rady (EHS) č. 2211/78 dne 26. září 1978 (Úř. věst. L 264, s. 1).
66. V souladu s touto judikaturou totiž tato ustanovení zakazující veškerou diskriminaci alžírských a marockých státních příslušníků na základě státní příslušnosti v oblasti sociálního zabezpečení ve srovnání se státními příslušníky hostitelského členského státu mají přímý účinek i přesto, že Rada pro spolupráci nepřijala opatření podle čl. 40 odst. 1 dohody EHS-Alžírsko a podle čl. 42 odst. 1 dohody EHS-Maroko týkající se provádění zásad upravených v článku 39 a v článku 41.
67. Předchozí výklad není zpochybněn tím, že čl. 3 odst. 1 rozhodnutí č. 3/80 stanoví, že zákaz diskriminace na základě státní příslušnosti, který upravuje, zachovává své účinky „s výjimkou zvláštních ustanovení tohoto rozhodnutí“.
68. V tomto ohledu stačí uvést, že vzhledem k tomu, že se jedná o rodinné přídatky dotčené v původním řízení, rozhodnutí č. 3/80 nestanoví žádnou odchylku nebo omezení zásady rovného zacházení založené čl. 3 odst. 1. Protože se jedná o jednu ze základních zásad, nemůže být uvedena výjimkou, která byla doslovně převzata ze znění čl. 3 odst. 1 nařízení č. 1408/71 a která se objevuje rovněž v článku 9 dohody, jakož i v článku 6 Smlouvy, dotčena přímá použitelnost, kterou obsahuje ustanovení, od kterého povoluje odchylku (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Sevince, bod 25) tím, že zbaví pravidlo o vnitrostátním zacházení jeho bezpodmínečného charakteru.
69. Ani ve vztahu k účelu a povaze dohody, jejíž součástí tato ustanovení jsou, nezakládá domněnku, že zásada zákazu diskriminace uvedená v čl. 3 odst. 1 rozhodnutí č. 3/80 může bezprostředně upravovat postavení jednotlivců.
70. Dohoda má totiž za cíl zříditi přidružení určené k tomu, aby podpořilo rozvoj obchodních a hospodářských vztahů mezi smluvními stranami, a to i v oblasti pracovních sil postupným zavedením volného pohybu pracovníků za účelem zlepšené životní úrovně tureckého lidu a usnadnění následného přistoupení Turecké republiky ke Společenství (viz čtvrtý bod odůvodnění dohody).
71. Protokol, který je v souladu se svým článkem 62 nedílnou součástí dohody, stanoví v článku 36 lhůty tohoto postupného zavádění volného pohybu pracovníků a v článku 39 určuje, že Rada přidružení přijme v oblasti sociálního zabezpečení ustanovení ve prospěch pracovníků turecké státní příslušnosti pohybujících se v rámci Společenství, jakož i jejich rodin pobývajících v členských státech. S ohledem na to Rada přidružení

prijala rozhodnutí č. 3/80, které má za cíl zajistit vyplácení dávek sociálního zabezpečení tureckým přistěhovalcům ve Společenství.

72. Mimoto okolnost, že hlavním cílem dohody je podporovat hospodářský rozvoj Turecka a že je jí tedy vlastní určitá nerovnováha v povinnostech Společenství vůči dotyčné třetí zemi, nemůže zabránit tomu, aby Společenství přiznalo přímý účinek některým z jejích ustanovení (viz obdobně rozsudek ze dne 5. února 1976, Bresciani, věc 87/75, Recueil s. 129, bod 23, výše uvedený rozsudek Kziber, bod 21 a rozsudek ze dne 12. prosince 1995, Chiquita Italia, věc C-469/93, Recueil s. I-4533, bod 34).
73. Konečně, jak vyplývá z bodů 55, 56 a 58 tohoto rozsudku, v takové věci jako je věc v původním řízení není uplatnění pravidla asimilace osob podmíněno jeho dalšími ustanoveními, která spadají do působnosti rozhodnutí č. 3/80, a pobývají v hostitelském členském státě, mezi občany tohoto členského státu, a to zákazem jakékoli diskriminace zúčastněných osob na základě státní příslušnosti vyplývající z právní úpravy dotčeného členského státu, který se objevuje v čl. 3 odst. 1 uvedeného rozhodnutí.
74. Z výše uvedeného vyplývá, že čl. 3 odst. 1 rozhodnutí č. 3/80 zavádí v oblasti, kde má být uplatněn, určitou a bezvýhradnou zásadu pro použití vnitrostátním soudem, upravující právní postavení jednotlivců. Přímý účinek, který je tedy třeba tomuto ustanovení přiznat, znamená, že procesní subjekty, na které je uplatňováno, mají právo se ho dovolávat u soudů členských států.

K rozsahu působnosti čl. 3 odst. 1 rozhodnutí č. 3/80

75. Třebaže je nesporné, že rodinné přídavky dotčené v původním řízení představují rodinné dávky ve smyslu čl. 4 odst. 1 písm. h) rozhodnutí č. 3/80, a spadají proto do jeho věcné působnosti, německá vláda naproti tomu popírá, že by se na Semu Sürül vztahovala osobní působnost tohoto rozhodnutí.
76. Proto nelze považovat účastnici v původním řízení za pracovníka ve smyslu ustanovení čl. 1 písm. b) ve spojení s čl. 2 první odrážkou rozhodnutí č. 3/80.
77. Německá vláda ve svých písemných vyjádřeních v tomto ohledu zdůrazňuje, že účast v jedné z oblastí sociálního zabezpečení nestačí k tomu, aby bylo uděleno postavení pracovníka z pohledu ostatních oblastí sociálního zabezpečení, jelikož definice objevující se v čl. 1 písm. b), i) a ii) rozhodnutí č. 3/80 nemohou být vykládány jako alternativní, ale naopak jako specificky určené na dané a oddělené systémy sociálního zabezpečení. Pokud, i za předpokladu, že by Sema Sürül byla pojištěna zákonným důchodovým pojištěním během tří prvních let následujících po narození jejího dítěte (viz bod 40 tohoto rozsudku), nemůže tato jediná okolnost nahradit pojištění v ostatních oblastech sociálního zabezpečení zvláště z pohledu jejího nároku na získání rodinných přídavků.
78. Německá vláda dodává, že v Německu není právo na rodinné přídavky závislé na povinné nebo nepovinné účasti v sociálním zabezpečení, ale náleží všem rezidentům bez ohledu na jejich postavení v zaměstnání. I když příloha k rozhodnutí č. 3/80 podle čl. 1 písm. b), ii) druhé odrážky nestanoví zvláštní prováděcí pravidla pro Německo, je třeba v tomto případě obdobně použít v souladu s čl. 25 odst. 1 uvedeného rozhodnutí přílohu I bod I, C („Německo“) nařízení č. 1408/71.

79. Podle německé vlády z toho vyplývá, že v oblasti rodinných dávek jako jsou dávky dotčené v původním řízení, může být za pracovníka považována pouze osoba, která je povinně pojištěna pro případ nezaměstnanosti nebo která pobírá v rámci tohoto režimu pojištění peněžité dávky zdravotního pojištění nebo obdobné dávky. Avšak Sema Sürül nespĺňuje žádnou z těchto podmínek.
80. Německá vláda dále uvádí, že stěžovatelka v původním řízení nemůže být nadto považována za rodinného příslušníka pracovníka ve smyslu ustanovení čl. 1 písm. a) ve spojení s čl. 2 druhou odrážkou rozhodnutí č. 3/80.
81. Manžel Semy Sürül sice vykonával v Německu při studiu činnost v pracovněprávním poměru, ale podle německých právních předpisů nemusel být pojištěn pro případ nezaměstnanosti, nemoci nebo stáří. Povinné byly pouze příspěvky v systému zákonného pojištění pro případ pracovního úrazu, které plně hradil zaměstnavatel pana Sürül. Ze stejných důvodů, jaké jsou uvedeny v bodě 77 tohoto rozsudku, se na pana Sürül vztahují pouze ustanovení rozhodnutí č. 3/80 v rozsahu úrazového pojištění, nikoliv ta, která upravují ostatní oblasti sociálního zabezpečení, a zejména rodinné přídatky. Za těchto podmínek nelze pana Sürül považovat za pracovníka a jeho manželku za rodinného příslušníka pracovníka ve smyslu tohoto rozhodnutí pro účely pobírání rodinných přídatků.
82. Aby mohlo být rozhodnuto o důvodnosti této argumentace, je důležité nejprve zdůraznit, že definice „pracovníků“ podle čl. 1 písm. b) rozhodnutí č. 3/80, podaná pro účely jeho uplatnění, zcela odpovídá pojmu „pracovníka“ podle čl. 1 písm. a) nařízení č. 1408/71.
83. Podle čl. 1 písm. a) rozhodnutí č. 3/80 má termín „rodinný příslušník“ význam určený v čl. 1 písm. f) nařízení č. 1408/71.
84. Definice osobní působnosti podle článku 2 rozhodnutí č. 3/80 vychází ze stejné definice upravené v čl. 2 odst. 1 nařízení č. 1408/71.
85. Je třeba dále připomenout, že podle judikatury má definice pojmu „pracovník“ v čl. 1 písm. a) nařízení č. 1408/71 „pro účely tohoto nařízení“ obecnou platnost a týká se každé osoby, která je pojištěna podle právních předpisů upravujících sociální pojištění jednoho nebo více členských států, ať výdělečnou činnost vykonává nebo ne (viz rozsudek ze dne 31. května 1979, Pierik II, věc 182/78, Recueil s. 1977, bod 4). Tento termín označuje každou osobu pojištěnou v rámci jednoho ze systémů sociálního zabezpečení uvedených v čl. 1 písm. a) nařízení č. 1408/71 pro případ pojistných událostí a za podmínek uvedených v tomto ustanovení (viz rozsudek ze dne 3. května 1990, Kits van Heijningen, věc C-2/89, Recueil s. I-1755, bod 9).
86. Z toho vyplývá, tak jak Soudní dvůr rovněž připomněl ohledně nařízení č. 1408/71 v rozsudku ze dne 12. května 1998 (Martínez Sala, věc C-85/96, Recueil s. I-2691, bod 36) a v rozsudku ze dne 11. června 1998 (Kuusijärvi, věc C-275/96, Recueil s. 3419, bod 21), že osoba má postavení pracovníka, pokud je pojištěna, a to i pro případ jednoho druhu pojistné události, na základě povinného nebo volitelného pojištění v rámci obecného nebo zvláštního systému sociálního zabezpečení, a to nezávisle na existenci pracovního poměru.

87. Pokud se týče výhrady německé vlády vycházející z analogického uplatňování přílohy I, bodu I, C („Německo“) nařízení č. 1408/71, je třeba připomenout, že čl. 25 odst. 1 rozhodnutí č. 3/80 stanoví, že „přílohy I, III a IV nařízení (EHS) č. 1408/71 platí pro provádění tohoto rozhodnutí“ tak, že je uvedená příloha použitelná v rámci rozhodnutí č. 3/80.

88. Podle přílohy I bodu I – „Zaměstnané nebo nezaměstnané osoby [čl. 1 písm. a) body ii) a iii) nařízení] –, C („Německo“), nařízení č. 1408/71:

„Je-li správním orgánem příslušným pro poskytování rodinných dávek v souladu s hlavou III kapitolou 7 nařízení německý úřad, je ve smyslu čl. 1 písm. a) bodu ii) nařízení:

a) za zaměstnanou osobu považována každá osoba povinně pojištěná pro případ nezaměstnanosti nebo každá osoba, která v důsledku tohoto pojištění získá peněžité dávky v rámci nemocenského pojištění nebo srovnatelné dávky;

...“

89. V tomto ohledu je namístě poznamenat, jak jasně vyplývá ze znění tohoto ustanovení v souladu s hlavou III kapitolou 7 nařízení č. 1408/71, přílohy I, bodu I, C, že upřesnila nebo omezila pojem zaměstnaná osoba ve smyslu čl. 1 písm. a) bodu ii) tohoto nařízení pouze za účelem poskytování rodinných dávek (výše uvedený rozsudek Martínez Sala, bod 43).

90. Jak generální advokát uvedl v bodech 57 a 58 svého stanoviska ze dne 12. února 1998, situace osoby jako je Sema Sürül není ošetřena v žádném z ustanovení hlavy III, kapitoly 7. V tomto případě jsou totiž všechny relevantní prvky soustředěny v rámci hostitelského členského státu, ve kterém manželé Sürül bydlí se svým dítětem a kde se stěžovatelka v původním řízení dožaduje rodinných přídatků podle právní úpravy uvedeného státu (viz body 55 a 58 tohoto rozsudku).

91. Za těchto podmínek nemůže být omezení stanovené přílohou I, bodem I, C nařízení č. 1408/71 použito na Semu Sürül, takže její postavení pracovníka ve smyslu rozhodnutí č. 3/80 musí být určeno pouze s ohledem na čl. 1 písm. b) tohoto rozhodnutí.

92. Ze spisu v původním řízení ostatně vyplývá, že příslušné německé orgány nejprve Semě Sürül vyplácely rodinné přídatky, přestože nesplňovala podmínky stanovené přílohou nařízení č. 1408/71, a že ukončily vyplácení až poté, co dne 1. ledna 1994 vstoupila v platnost nová vnitrostátní právní úprava, která podmínila získání tohoto typu dávek pro cizince bydlící v Německu držením určitého typu povolení k pobytu.

93. Turecké státní příslušníci, jako je stěžovatelka v původním řízení, přísluší ve světle výše uvedených uvážení právo vyplývající z postavení pracovníka ve smyslu rozhodnutí č. 3/80, za předpokladu, že je pojištěna, a to i v rozsahu proti jedné pojistné události, na základě povinného nebo volitelného pojištění v rámci obecného nebo zvláštního systému sociálního zabezpečení uvedeného v čl. 1 písm. b) tohoto rozhodnutí. Tak by tomu bylo pro období, kdy byla zúčastněná osoba pojištěna zákonným důchodovým pojištěním, jak uvádí vnitrostátní soud ve své druhé předběžné otázce.

94. Podobně pro období, kdy zúčastněná osoba nebyla pojištěna v rámci systému sociálního pojištění, jí přísluší právo vyplývající z postavení rodinného příslušníka pracovníka ve smyslu rozhodnutí č. 3/80, jestliže je prokázáno, že její manžel je pojištěn, a to i pro případ jedné pojistné události, na základě povinného nebo volitelného pojištění v rámci obecného nebo zvláštního systému sociálního zabezpečení uvedeného v čl. 1 písm. b) uvedeného rozhodnutí. Tato podmínka bude splněna, pokud je zúčastněná osoba pojištěna zákonným pojištěním pro případ pracovního úrazu, jak na to poukazuje předkládající soud ve své třetí předběžné otázce.
95. Pouze předkládající soud, příslušný nalézt a zhodnotit skutkové okolnosti sporu, které mu byly předloženy, jakož i vyložit a použít vnitrostátní právo, může rozhodnout, zda lze Semu Sürül během sporného období považovat za pracovníka. Za předpokladu, že tomu tak nebude pro celé uvedené období nebo jeho část, tomuto soudu také přísluší určit, zda pro dotyčné období splňuje manžel Semy Sürül podmínku uvedenou v bodě 94 tohoto rozsudku, aby mohl být považován za pracovníka tak, aby Sema Sürül jako manželka tureckého pracovníka, které bylo povoleno, aby se k němu připojila v hostitelském členském státě z důvodů sloučení rodiny, byla rodinným příslušníkem pracovníka ve smyslu rozhodnutí č. 3/80.

K dosahu zásady zákazu diskriminace uvedené v čl. 3 odst. 1 rozhodnutí č. 3/80

96. Za předpokladu, že stěžovatelka v původním řízení poukazuje na osobní oblast působnosti rozhodnutí č. 3/80, je třeba konečně určit, zda čl. 3 odst. 1 tohoto rozhodnutí musí být vykládán v tom smyslu, že brání uplatňování právní úpravy členského státu požadujícího na tureckém státním příslušníkovi, kterému bylo povoleno pobývat na jeho území a který se zde zdržuje legálně, aby byl držitelem jistého typu povolení k pobytu pro to, aby mohl pobírat rodinné přídatky.
97. V tomto ohledu je důležité nejprve zdůraznit, že zásada neexistence jakékoliv diskriminace na základě státní příslušnosti uvedená v čl. 3 odst. 1 rozhodnutí č. 3/80 v oblasti uplatňování tohoto rozhodnutí znamená, že s tureckým státním příslušníkem, na kterého se toto rozhodnutí vztahuje, musí být nakládáno stejně jako s vlastními státními příslušníky hostitelského členského státu, takže právní předpisy tohoto členského státu nemohou podmiňovat udělení práva tureckému státnímu příslušníkovi dodatečnými nebo přísnějšími podmínkami oproti podmínkám uplatňovaným na vlastní státní příslušníky (viz obdobně rozsudek ze dne 2. února 1989, Cowan, věc 186/87, Recueil, s. 195, bod 10 a výše uvedené rozsudky Kziber, bod 28 a Hallouzi-Choho, body 35 a 36).
98. Z toho vyplývá, že turecký státní příslušník, kterému bylo povoleno vstoupit na území členského státu z důvodu sloučení rodiny s migrujícím tureckým pracovníkem a který tam s ním legálně pobývá, musí mít možnost pobírat v hostitelském členském státě dávky sociálního zabezpečení stanovené právní úpravou tohoto členského státu za stejných podmínek jako vlastní státní příslušníci dotyčného členského státu.
99. Dále je namístě uvést, že podle právních předpisů jako je BKG se může rodinných přídatků domáhat každý, kdo má bydliště nebo místo obvyklého pobytu na území spadajícím do působnosti uvedených právních předpisů, pokud mají vyživované děti bydliště nebo obvyklý pobyt na stejném území.

100. BKGG nicméně od 1. ledna 1994 stanoví, že cizí státní příslušníci žijící v Německu, kteří nemohou být řazeni na roveň Němcům, mají právo na rodinné přídavky, pouze pokud jsou držiteli jistého typu povolení k pobytu.
101. Takto bylo turecké státní příslušnici, jakou je stěžovatelka v původním řízení, které bylo povoleno pobývat na území hostitelského členského státu a která zde skutečně bydlí se svým dítětem a splňuje tedy veškeré podmínky, které příslušná právní úprava ukládá vlastním státním příslušníkům, odmítnuto vyplácení rodinných přídávků na dítě pouze proto, že nevyhovuje podmínce, že jí byl přiznáno neomezené oprávnění k pobytu nebo povolení k pobytu.
102. Tato podmínka, která se neuplatňuje na státní příslušníky dotyčného členského státu ani za předpokladu, že tam pobývají pouze dočasně, se vztahuje ze své podstaty pouze na cizince a její uplatňování tedy vede k nerovnému zacházení z důvodu státní příslušnosti.
103. Za těchto podmínek je třeba mít za diskriminaci ve smyslu čl. 3 odst. 1 uvedeného rozhodnutí to, že členský stát požaduje na tureckém státním příslušníkovi, který spadá do působnosti rozhodnutí č. 3/80, jistý typ povolení k pobytu za tím účelem, aby mohl pobírat dávky jako jsou dotyčné přídavky, zatímco žádný obdobný dokument není požadován na státních příslušnících uvedeného státu.
104. Vzhledem k tomu, že žádný argument objektivně odůvodňující rozdílné zacházení nebyl před Soudním dvorem uplatněn, je taková diskriminace v rozporu s tímto ustanovením rozhodnutí č. 3/80.
105. S ohledem na výše uvedené důvody je namíste odpovědět na položené otázky, že čl. 3 odst. 1 rozhodnutí č. 3/80 musí být vykládán tak, že zakazuje členskému státu požadovat na tureckém státním příslušníkovi, aby byl držitelem neomezeného povolení k pobytu nebo povolení k pobytu pro to, aby mohl pobírat rodinné přídavky na svoje dítě, které s ním bydlí v uvedeném členském státě, zatímco jeho vlastní státní příslušníci k tomu pouze potřebují mít zde místo pobytu. Tato podmínka se nesmí vztahovat na tureckého státního příslušníka, který spadá do působnosti tohoto rozhodnutí a který oprávněně pobývá na jeho území, ale který je v tomto hostitelském členském státě držitelem pouze prozatímního oprávnění k pobytu vydaného za určitým účelem a na omezenou dobu.

K časovému účinku tohoto rozsudku

106. Německá a francouzská vláda a vláda Spojeného království ve svých ústních vyjádřeních žádala Soudní dvůr, aby časově omezil účinky projednávaného rozsudku v případě, že rozhodne, že zásada zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti uvedená v čl. 3 odst. 1 rozhodnutí č. 3/80 musí být vykládána v tom smyslu, že dovoluje turecké státní příslušnici, jako je stěžovatelka v původním řízení, domáhat se v hostitelském členském státě rodinných přídávků za stejných podmínek jako vlastní státní příslušníci tohoto státu. Tyto vlády zdůrazňují, že takový rozsudek může zpochybnit značné množství právních vztahů založených na základě již účinných vnitrostátních právních úprav a mít závažný finanční dopad na systémy sociálního zabezpečení členských států.

107. V tomto ohledu je třeba připomenout judikaturu Soudního dvora, podle které výklad pravidla práva Společenství, který podává při výkonu své pravomoci, kterou mu přiznává článek 177 Smlouvy, v případě potřeby objasňuje a upřesňuje význam a dosah tohoto pravidla tak, jak musí být nebo jak mělo být chápáno a používáno od okamžiku, kdy nabylo účinnosti. Z toho vyplývá, že takto vyložené pravidlo může a musí být použito soudem i na právní vztahy vzniklé a založené před rozsudkem rozhodujícím o žádosti o výklad, pokud jsou kromě toho splněny podmínky umožňující předložit příslušným soudům spor týkající se použití uvedeného pravidla (viz zejména rozsudek ze dne 2. února 1988, Blaizot, věc 24/86, Recueil s. 379, bod 27).
108. Pouze výjimečně s ohledem na obecnou zásadu právní jistoty, která je vlastní právnímu řádu Společenství, může Soudní dvůr omezit možnost všech zúčastněných osob dovolávat se ustanovení, jehož výklad podal, za účelem zpochybnění právních vztahů založených v dobré víře. Takové omezení může být podle ustálené judikatury Soudního dvora přijato pouze v samotném rozsudku, který rozhodne o žádaném výkladu (viz zvláště rozsudek ze dne 24. září 1998, Komise v. Francie, věc C-35/97, Recueil s. I-5325, bod 49).
109. V projednávaném případě je třeba nejprve konstatovat, že Soudní dvůr byl v tomto případě poprvé požádán, aby vyložil čl. 3 odst. 1 rozhodnutí č. 3/80.
110. Dále, výše uvedený rozsudek Taflan-Met a další mohl v jistém smyslu založit nejistotu, pokud jde o možnost jednotlivce dovolávat se u vnitrostátního soudu čl. 3 odst. 1 uvedeného rozhodnutí.
111. Za těchto podmínek naléhavé důvody právní jistoty brání zpochybnění právních vztahů rozhodnutých s konečnou platností před vyhlášením tohoto rozsudku, zatímco toto zpochybnění by se zpětnou působností rozvrátilo financování systémů sociálního zabezpečení členských států.
112. Nicméně, neboť jinak by byla dotčena soudní ochrana práv, která jednotlivcům plynou z práva Společenství, je namístě stanovit výjimku tomuto omezení účinku tohoto rozsudku ve prospěch osob, které před dnem jeho vyhlášení podaly žalobu k soudu nebo obdobnou stížnost.
113. Proto je třeba rozhodnout, že se nelze dovolávat přímého účinku čl. 3 odst. 1 rozhodnutí č. 3/80 na podporu námitek ohledně dávek připadajících na období předcházející datu tohoto rozsudku s výjimkou osob, které před tímto dnem podaly žalobu k soudu nebo obdobnou stížnost.

K nákladům řízení

114. Výdaje vzniklé německé, francouzské, nizozemské, rakouské vládě, vládě Spojeného království a Komisi, které předložily Soudnímu dvoru vyjádření, se nenahrazují. Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před vnitrostátním soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud.

Z těchto důvodů

SOUDNÍ DVŮR

rozhodl o otázkách položených usnesením Sozialgericht Aachen ze dne 24. července 1996 takto:

- 1) **Ustanovení čl. 3 odst. 1 rozhodnutí č. 3/80 Rady přidružení ze dne 19. září 1980 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení členských států na turecké pracovníky a na jejich rodinné příslušníky musí být vykládáno tak, že zakazuje členskému státu požadovat na tureckém státním příslušníkovi, aby byl držitelem neomezeného povolení k pobytu nebo povolení k pobytu pro to, aby mohl pobírat rodinné přídavky na svoje dítě, které s ním bydlí v uvedeném členském státě, zatímco jeho vlastní státní příslušníci k tomu pouze potřebují mít zde místo pobytu. Tato podmínka se nesmí vztahovat na tureckého státního příslušníka, který spadá do působnosti tohoto rozhodnutí a který oprávněně pobývá na jeho území, ale který je v tomto hostitelském členském státě držitelem pouze prozatímního oprávnění k pobytu vydanému za určitým účelem a na omezenou dobu.**

- 2) **Nelze se dovolávat přímého účinku čl. 3 odst. 1 rozhodnutí č. 3/80 na podporu námitek ohledně dávek připadajících na období předcházející datu projednávaného rozsudku, s výjimkou osob, které před tímto dnem podaly žalobu k soudu nebo obdobnou stížnost.**